

Presude u predmetima T-249/17, Casino, Guichard-Perrachon i Achats
Marchandises Casino SAS (AMC)/Komisija
T-254/17, Intermarché Casino Achats/Komisija, i T-255/1, Les Mousquetaires
i ITM Entreprises/Komisija

Mediji i informiranje

Opći sud je djelomično poništio Komisijine odluke o pretrazi povodom sumnji o praksama koje narušavaju tržišno natjecanje više francuskih poduzetnika u sektoru distribucije

Komisija nije dokazala da raspolaže s dovoljno ozbiljnim indicijama koje omogućuju sumnju na razmjene informacija koje se odnose na buduće poslovne strategije poduzetnikâ

Budući da je primila informacije koje se odnose na razmjene informacija između više poduzetnika i udruženja poduzetnika iz sektora prehrambene i neprehrambene distribucije, Europska komisija je u veljači 2017. donijela niz odluka kojima se više društava nalaže da dopuste provođenje pretraga¹ (u daljnjem tekstu: odluke o pretrazi). Te su odluke donesene na temelju članka 20. stavaka 1. i 4. Uredbe br. 1/2003 o provedbi pravila o tržišnom natjecanju (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1/2003)², koji određuje Komisijine ovlasti u provođenju pretraga.

U okviru svojih pretraga Komisija je, među ostalim, obavila posjete uredima predmetnih društava gdje je bio kopiran sadržaj informatičke opreme. S obzirom na svoje prigovore na odluke o pretrazi i na odvijanje pretraga više društava nad kojima je provedena pretraga³ podnijelo je tužbu za poništenje tih odluka. U prilog svojim tužbama društva tužitelji istaknula su, među ostalim, prigovor nezakonitosti članka 20. Uredbe br. 1/2003, povredu obveze obrazlaganja odluka o pretrazi te povredu svojeg prava na nepovredivost doma. Određeni tužitelji osporavali su, među ostalim, zakonitost zapljene i kopiranja podataka koji potpadaju pod privatni život zaposlenika i rukovođećeg osoblja te odbijanje povrata tih podataka⁴.

To zadnje osporavanje, istaknuto u predmetu T-255/17, Opći sud je proglasio nedopuštenim. U obrazloženju je naglasio da je obveza svakog poduzetnika da osigura zaštitu osoba koje zapošljava, kao i njihova privatnog života, osobito kad je riječ o obradi osobnih podataka. Tako će poduzetnik nad kojim se provodi pretraga možda morati zahtijevati od Komisije da ne zapljene određene podatke koji mogu ugroziti privatni život njegovih zaposlenika ili rukovođećeg osoblja ili tražiti od Komisije povrat tih podataka. Stoga kada se poduzetnik poziva na zaštitu na temelju prava na poštovanje privatnog života svojih zaposlenika ili rukovođećeg osoblja kako bi se suprotstavio zapljene informatičke opreme ili alata za komunikaciju i kopiranje podataka koji su u njima sadržani odluka kojom Komisija odbija taj zahtjev proizvodi pravne učinke u odnosu na tog

¹ Predmet T-249/17 odnosi se na Odluku Komisije od 9. veljače 2017. kojom se društvima Casino, Guichard-Perrachon i svim društvima koja ona izravno ili neizravno kontroliraju nalaže da dopuste provođenje pretrage. Predmet T-254/17 odnosi se na Odluku Komisije od 9. veljače 2017. kojom se društvu Casino Achats i svim društvima koja ono izravno ili neizravno kontrolira nalaže da dopuste provođenje pretrage. Predmet T-255/17 odnosi se ponajprije na Odluku Komisije od 21. veljače 2017. kojom se društvu Les Mousquetaires i svim društvima koja ono izravno ili neizravno kontrolira nalaže da dopuste provođenje pretrage i Odluku Komisije od 21. veljače 2017. koja se odnosi na ista društva, te podredno Odluku Komisije od 9. veljače 2017. kojom se društvu Intermarché i svim društvima koja ono izravno ili neizravno kontrolira nalaže da dopuste provođenje pretrage i Odluku Komisije od 9. veljače 2017. koja se odnosi na ta ista društva.

² Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101.] i [102. UFEU-a] (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165. i ispravak SL 2016., L 173, str. 108.)

³ Društva tužitelji su Casino, Guichard-Perrachon i Achats Marchandises Casino SAS (AMC) (predmet T-249/17); Intermarché Casino Achats (predmet T-254/17) i Les Mousquetaires i ITM Entreprises (predmet T-255/17).

⁴ Riječ je o društvima Les Mousquetaires i ITM Entreprises u predmetu T-255/17.

poduzetnika. Međutim, u predmetnom slučaju, ako tužitelji prethodno nisu podnijeli zahtjev za zaštitu, zapljena predmetnog materijala i kopiranje podataka sadržanih na tom materijalu nisu mogli dovesti do donošenja odluke koja može biti predmet tužbe, a kojom je Komisija navodno, čak i implicitno, odbila takav zahtjev za zaštitu. Usto, prema mišljenju Općeg suda, zahtjev za povrat predmetnih privatnih podataka nije podnesen dovoljno precizno kako bi se Komisiji omogućilo da korisno zauzme stajalište u tom pogledu, tako da tužitelji, do datuma podnošenja tužbe, nisu primili Komisijin odgovor koji može biti akt koji se može pobijati.

Kad je riječ o osnovanosti tužbe, **nakon što je podsjetio na pravila i načela koja čine okvir Komisijinih odluka o pretrazi u pravu tržišnog natjecanja te ih pojasnio Opći je sud djelomično poništio one koje su predmet tužbe tužiteljâ.**

Kao prvo, Opći sud je odbio prigovor nezakonitosti koji se odnosi na stavke 1. i 4. članka 20. Uredbe br. 1/2003, a koji se odnose na opću ovlast Komisije da provede pretrage odnosno na obvezu poduzetnika i udruženja poduzetnika da dopuste provođenje tih pretraga kada su one određene odlukom. U prilog tom prigovoru nezakonitosti tužitelji su u svakom predmetu istaknuli povredu prava na djelotvorno pravno sredstvo. U predmetima T-249/17 i T-254/17 također je istaknuta povreda načela jednakosti oružja i povreda prava obrane.

Kad je riječ o prigovoru koji se odnosi na povredu prava na djelotvorno pravno sredstvo, Opći sud podsjeća na to da to pravo, zajamčeno člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), odgovara članku 6. stavku 1. i članku 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: EKLJP), tako da odredbe te potonje i sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP) treba uzeti u obzir prilikom tumačenja i primjene te odredbe Povelje⁵. Prema sudskoj praksi ESLJP-a, postojanje prava na djelotvorno pravno sredstvo pretpostavlja ispunjenje četiriju uvjeta: postojanje djelotvornog sudskog nadzora u pogledu činjenica i prava (uvjet djelotvornosti), mogućnost osobe da u slučaju nepravilnosti dobije odgovarajuće popravljivanje posljedica (uvjet učinkovitosti), sigurnu dostupnost pravnog sredstva (uvjet sigurnosti) i sudski nadzor u razumnom roku (uvjet razumnog roka). U tom pogledu iz ispitivanja Općeg suda proizlazi da **sustav nadzora odvijanja radnji pretraga koji se sastoji od skupa pravnih sredstava koja su na raspolaganju poduzetnicima nad kojima se provodi pretraga⁶ ispunjava ta četiri uvjeta.** Prigovor koji se odnosi na povredu prava na djelotvorno pravno sredstvo stoga je odbijen kao neosnovan.

Prigovor koji se temelji na povredi načela jednakosti oružja i prava obrane kao takav je odbijen na temelju ustaljene sudske prakse prema kojoj se u fazi preliminarne istrage **Komisiji ne može naložiti da navede indicije koje opravdavaju pretragu poduzetnika za kojeg se sumnja da provodi praksu koja narušava tržišno natjecanje.** Naime, takva obveza dovela bi u pitanje ravnotežu koju je sudska praksa uspostavila između očuvanja učinkovitosti istrage i očuvanja poduzetnikovih prava obrane.

Kao drugo, u ispitivanju tužbenog razloga koji se odnosi na povredu obveze obrazlaganja, Opći sud je podsjetio na to da se u odlukama o pretrazi moraju navesti pretpostavke koje Komisija namjerava provjeriti, tj. ono što se traži i elementi na koje se pretraga odnosi (opis povrede na koju se sumnja, odnosno presumirano tržište o kojem je riječ, priroda ograničenja tržišnog natjecanja na koja se sumnja i sektori obuhvaćeni navodnom povredom). Cilj te posebne obveze obrazlaganja je pokazati opravdanost pretrage i dotičnim poduzetnicima omogućiti da razumiju opseg svoje dužnosti suradnje čuvajući istodobno svoja prava obrane. U svakom predmetu Opći je sud utvrdio, među ostalim, da je u odlukama o pretrazi **iscrpno prikazano da je Komisija smatrala da raspolaze s dovoljno ozbiljnim indicijama koje su je dovele do toga da posumnja na prakse koje narušavaju tržišno natjecanje.**

Kao treće, kad je riječ o tužbenom razlogu koji se odnosi na povredu prava na nepovredivost doma, Opći sud podsjeća na to da, kako bi se uvjerio da odluka o pretrazi nije arbitrarna, sud Unije

⁵ Članak 52. Povelje i objašnjenja koja se odnose na taj članak

⁶ Tužba za poništenje, zahtjev za privremenu pravnu zaštitu, tužbe zbog izvanugovorne odgovornosti

mora provjeriti da je Komisija raspolagala s dovoljno ozbiljnim indicijama koje omogućuju sumnju na povredu pravila o tržišnom natjecanju od strane dotičnog poduzetnika.

Kako bi to provjerio Opći je sud, donošenjem mjera upravljanja postupkom, pozvao Komisiju da mu dostavi dokumente koji sadržavaju indicije koje su opravdale pretrage i Komisija je udovoljila tom zahtjevu u određenom roku. Međutim, Komisijin „dopunski odgovor” koji je sadržavao druge dokumente koji se odnose na te indicije odbačen je kao nedopušten zbog nepostojanja valjanog opravdanja za njegovo nepravodobno podnošenje.

Kad je riječ o obliku indicija koje su opravdale odluku o pretrazi, Opći sud je naglasio da ako bi se na indicije dobivene prije pretrage primjenjivala ista formalna pravila kao i na prikupljanje dokaza o povredi u okviru pokrenute istrage, Komisija bi morala poštovati pravila koja uređuju njezine ovlasti u provođenju istrage iako još nijedna istraga, u smislu Uredbe br. 1/2003⁷, nije formalno pokrenuta i ona se nije koristila svojim ovlastima u provođenju istrage, odnosno ona nije mogla donijeti mjere koje podrazumijevaju prigovor da je počinjena povreda, među ostalim odluku o pretrazi. Zbog toga je Opći sud, suprotno onomu što tvrde tužitelji, presudio da propisi o obvezi bilježenja razgovora⁸ nisu primjenjivi prije Komisijina pokretanja istrage. Tako **razgovori s dobavljačima, vođeni prije pokretanja istrage, mogu biti indicije čak i ako nisu bili predmet bilježenja**. Naime, u suprotnom bi se ozbiljno ugrozilo otkrivanje praksi koje narušavaju tržišno natjecanje zbog odvratajućeg učinka koji službeno ispitivanje koje se mora zabilježiti može imati na spremnost svjedoka na pružanje informacija i otkrivanje povreda. Usto, prema mišljenju Općeg suda, **ti razgovori s dobavljačima su indicije koje su Komisiji na raspolaganju na datum na koji su se dogodili, a ne od trenutka kad su postali dio zapisnika**, kao što to tvrde tužitelji.

Kad je riječ o sadržaju indicija koje su opravdale odluke o pretrazi, Opći sud je naveo da imajući u vidu nužno razlikovanje između dokaza o usklađenom djelovanju i indicija koje opravdavaju pretrage za potrebe prikupljanja takvih dokaza, prag za potvrđivanje da Komisija raspolaže s dovoljno ozbiljnim indicijama nužno mora biti niži od onog koji omogućuje utvrđenje usklađenog djelovanja. S obzirom na ta razmatranja, ocijenio je da je **Komisija raspolagala s dovoljno ozbiljnim indicijama za sumnju na usklađeno djelovanje u pogledu razmjena informacija koje se odnose na popuste dobivene na tržištima za nabavu određenih proizvoda za svakodnevnu potrošnju i cijene na tržištu prodaje usluga proizvođačima proizvoda zaštićenih imena**. Nasuprot tomu, u nepostojanju takvih indicija kad je riječ o razmjenama informacija o budućim poslovnim strategijama osumnjičenih poduzetnika, Opći je sud **prihvatio tužbeni razlog koji se odnosi na povredu prava na nepovredivost doma u pogledu te druge povrede, i stoga djelomično poništio odluke o pretrazi**.

NAPOMENA: Protiv odluke Općeg suda u roku od dva mjeseca i deset dana od njezina priopćenja može se podnijeti žalba Sudu ograničena na pravna pitanja.

NAPOMENA: Tužba za poništenje služi za poništenje akata institucija Unije koji su protivni pravu Unije. Pod određenim uvjetima države članice, europske institucije i pojedinci mogu podnijeti tužbu za poništenje Sudu ili Općem sudu. Ukoliko je tužba osnovana, akt će se poništiti. Dotična institucija mora popuniti eventualnu pravnu prazninu nastalu poništenjem akta.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Opći sud.

Cjelovit tekst presude ([T-249/17](#), [T-254/17](#) i [T-255/17](#)) objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Corina Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536

⁷ Poglavlje V. Uredbe (EZ) br. 1/2003

⁸ Članak 19. Uredbe (EZ) br. 1/2003 i članak 3. Uredbe Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. travnja 2004. o postupcima koje Komisija vodi na temelju članaka [101. i 102. UFEU-a] (SL 2004., L 123, str. 18.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 298.)